

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS
DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Número 21 - segona època - Juny 1999

PAPIERS

del secretariat

La capacitat intel·ligent d'una abraçada

Val més una mirada que mil paraules.

Una mirada de complicitat, una encaixada de mans o un copet a l'esquena tranquil·litza. Moltes vegades, una situació qualsevol pot esdevenir límit per un bloqueig personal, per la manca de seguretat o tan sols pel poc domini d'un mateix -ara n'anomenem autocontrol- que no només rau en no donar un cop de puny o una coça fruit d'una empipada o d'un fort malhumor. Un matí qualsevol, l'allau de personalitats que, de vuit a nou, entra per la porta d'una escola és força important. No tothom s'ha despertat amb el peu que toca: una empipada matinal o una nit maldormida són suficients perquè la persona de l'alumne de 3, de 10 o de 18 anys no tingui la disponibilitat prou desperta. Seure a la cadira i escoltar, amb la il·lusió, la motivació, les ganas... que desitja l'educador, a qui també li ha sonat el despertador i no està, en cap cas, exempt de les rutines i maldecaps o personals o casolans, demana -afirmant-ho fermament- un cert grau de maduresa. S'hi deu poder fer res? Ja

sabem que la vareta màgica que transforma en goig les múltiples -diguem-ne- *pre-ocupacions* i que actua a mida que hom s'acosta a l'aula, no existeix. Però, el que sí que hi ha, a l'aula, és la persona de l'educador-mestre-professor que, en l'exercici de la pròpia professió, amb professionalitat, és un referent permanent. L'educador, només recolzat per un equip, en el marc de l'escola, atén aquest allau imprevisible i el pot abraçar, ben bé en el sentit literal de rebre'l, per fer-ne un retorn canalitzat des de l'ordre, el rigor, l'empatia, la comprensió i l'exigència. Que uns i altres -equips, escola, institució, educadors- sapiguem trobar la combinació equilibrada entre l'autoritat i la companyia, l'acompliment responsable i la tendresa és el repte de l'educació que tots volem.

parlem de:

- 2 Entrevista.**
Josep Gallifa
- 4 Intel·ligència emocional.**
Marian Baqués
- 5 Les emocions i els sentiments interactuen.**
Equip suport Balmes -
Equip mestres Moià -
L. Badia/C. Álvarez -
Equip mestres Caldes
- 9 Avaluació de la Jornada Pedagògica.**

Un conjunt de capacitats

Parlem amb Josep Gallifa.

Josep Gallifa i Roca, nascut a Moià el 1960, és doctor en Filosofia i Ciències de l'Educació i llicenciat en Matemàtiques, per la UB. Docent des del 1983, a partir de 1995 és professor catedràtic de psicologia i Educació a la Universitat Ramon Llull. Ha tingut diferents responsabilitats universitàries, i des del 1994 és vicerector de la Universitat Ramon Llull. La seva activitat investigadora ha estat important en diferents camps de l'educació. En el seu currículum trobem diferents publicacions: llibres, articles, comunicats, informes, entrevistes diverses.

ció fer cas de tots aquests aspectes que comentes. No tant des del vell paradigma de ciència educativa de l'Institut Jean Jacques Rousseau de Ginebra, sinó des del nou paradigma de l'educació que s'està impulsant a Harvard o a Yale.

Quines cegueses o prejudicis tenim els educadors respecte a les capacitats emocionals quan som al davant de l'aula i/o de l'alumne/a?

Comencem per les teories actualment divulgades i aplicades en els dissenys curriculars de la Reforma. El predomini dels aspectes cognitius i de la intel·ligència convencional és ben clar.

Incloure els aspectes relacionats amb procediments ha estat un avenç, però des de la perspectiva de la IE podem ara identificar clarament les llacunes de moltes teories en ús. Es tracta doncs de trobar un equilibri. Els bons mestres i educadors des de sempre, i també ara, han donat importància a l'educació de la voluntat i del caràcter, que és una altra manera de denominar la IE. La finalitat del bon educador no és només que els alumnes adquireixin coneixements i competències intel·lectuals, sinó la formació integral. Les dificultats poden venir en el moment que l'important siguin les programacions, complir estrictament els programes, etc. Altra vegada el predomini de la racionalitat convencional per davant de la formació.

Com remuntar personalitats fràgils, carenciades...? Treure males notes és sinònim de fracàs escolar?

Són moltes preguntes i no de resposta fàcil ni sintètica. Per atendre la diversitat cal també oferir diversitat. Gardner ens parla de les intel·ligències múltiples on inclou

Què és la intel·ligència emocional? Saber somriure, saber mirar, saber entendre, és intel·ligència emocional?

Actualment els investigadors de la intel·ligència consideren que més que una capacitat és un conjunt de capacitats. El concepte d'Intel·ligència Emocional va sorgir arrel de la constatació que no hi ha sovint massa relació entre un bon rendiment acadèmic a l'escola i després l'èxit a la vida.

Salovey i Mayer van proposar el concepte d'IE incloent competències personals com la consciència d'un mateix, la capacitat d'autocontrol emocional i la motivació i competències socials com l'empatia i les habilitats socials. Totes aquestes dimensions que apuntes formen part de la Intel·ligència Emocional.

Goleman va popularitzar el concepte i en pocs anys s'han obert unes expectatives molt interessants sobretot en àmbits educatius. Salovey que és professor de Yale, em comentava, fa poc, com és comú a tot el món que famílies preguntin a les institucions educatives: "Ja treballem també la Intel·ligència Emocional?"

En l'educació, fer cas de la intuïció, de l'instint o del sentit comú, deu ser poc científic, oi? I l'empatia...?

Un dels aspectes interessants amb la IE és que des d'ara ja és científic en educa-

intel·ligències com la musical, la intrapersonal, la interpersonal, etc. Potser a les institucions educatives primem excessivament un tipus d'intel·ligència. Aquesta pot ser una causa que expliqui el fracàs d'alguns estudiants. A vegades poden fracassar estudiants fins i tot amb capacitat. Potser remuntar –com dius– una personalitat fràgil i carenciada sigui més rellevant educativament que tractar els alumnes en funció d'un patró ideal i la perspectiva oberta amb la IE proporciona elements per enfocar aquests temes. Un exemple a l'àrea de Boston és que s'ha iniciat un moviment d'educadors per la responsabilitat social. Comencen la reforma de baix a dalt, promovent aquesta dimensió de la responsabilitat social en les institucions educatives.

Com crear sintonies que afavoreixin o menin a un aprenentatge integral, que contempli tant la necessitat de nodrir la intel·ligència i el pensament com la capacitat de sentir i de viure les emocions?

És indispensable per avançar potenciar en els currículums les Arts i les Humanitats, així com la formació religiosa i espiritual. No podem justificar la formació només en funció de criteris pragmàtics i utilitaris, ni se sosté avui una educació exclusivament tecnocràtica.

Cal afegir que hi ha també emocions que com enfadar-se, la por o la tristesa no considerem emocions positives com la felicitat o l'amor i que també s'han de treballar educativament com a part de la Intel·ligència Emocional. Perspectives molt relacionades amb la IE com la Resolució de Conflictes aplicada a l'educació estan donant molt bons resultats als Estats Units. Vaig visitar fa poc una escola a South, Los Angeles, que tota està organitzada entorn la resolució pacífica de conflictes. Allà en tenen una necessitat evident, i més, veient fets recents; però, no és en el nostre context també una necessitat?.

La tria de metodologies de treball o l'organització d'espais-temps, tenen a veure amb el desenvolupament de les capacitats emocionals?

Totalment. Precisament s'està produint, en molts països, una important col·laboració entre departaments d'educació de les universitats i educadors entorn a la recerca

en Intel·ligència Emocional sobretot per desenvolupar metodologies. Hi ha moltes experiències. També és important valorar el fet que les emocions o els conflictes no només es donen a dintre l'aula, sinó en els passadissos, al pati,... Qualsevol ocasió on hi hagi implicades emocions pot ser un moment educatiu privilegiat. Es pot treballar també amb les famílies. Ja veus: una institució potser també emocionalment intel·ligent...

Des del teu punt de vista, quins suggeriments faries a un educador del s. XXI?

Al segle XXI, és a dir ben aviat, la tecnologia de la comunicació (internet, tecnologia digital...) obrirà unes portes insospitades fins fa ben poc per l'educació. La tecnologia no serà una dificultat afegida a l'educació sinó que entrarà amb una gran facilitat i naturalitat, si és que no ho ha fet ja. La funció clàssica de transmissió del saber i del coneixement farà millor la tecnologia sofisticada que es desenvoluparà. L'educador quedarà lliure per dedicar-se a allò que és més important: la formació integral de la persona. Això posarà l'educació al lloc capdavanter que li correspon a la societat. Als educadors ens tocarà de viure uns temps apassionants i sense precedents. Més que fer una recomanació envio a tots els educadors i a l'estimada Escola Pia el meu desig que gaudiu d'aquests temps que ens tocarà de viure i que ja tenim ben a prop.

què podem llegir?

- **Barraquer, L.** *El sistema nervioso como un todo*. Paidós, Barcelona 1995
- **Goleman, D.** *Inteligencia Emocional*. Kairós, Barcelona 1996
- **Goleman, D.** *La salud emocional*. Kairós, Barcelona 1997
- **Goleman, D.** *La pràctica de la Intel·ligència Emocional*. Kairós, Barcelona 1998
- **Rovira, F.** *Com saber si un és emocionalment intel·ligent?* Rev. Aloma 2, 57-68. Barcelona, 1998. Fac. de Psicologia i Ciències de l'Educació. URL.
- **Salovey, P. - Mayer, J.D.** *Current directions in Emotional Intelligence research*. Book chapter in press 1999
- **Sternberg, R.J.** *Inteligencia Exitosa*. Paidós, Barcelona 1997
- **Zarai, R.** *Emociones que curan*. Martínez Roca, Barcelona 1996

Entrellat d'intel·ligència i d'emocions

Un puzzle ple misteri.

La publicació del llibre de Daniel Goleman sobre la intel·ligència emocional ha representat el relançament d'una vella idea: la intel·ligència no abraça solament els aspectes més cognitius, sinó que comprèn també les dimensions afectives i relacionals.

Podríem espigolar en la nostra cultura i veuríem com s'ha contemplat aquest tema. Citaríem els clàssics greco-romans, els pensadors d'arrel cristiana, mencionariem les xerrades de Freud a la Clark University, acabariem fent referència a alguns corrents que han reaccionat davant l'eixutesa de l'ànima contemporània.

Què ens diu la intel·ligència emocional? Ras i curt: l'entrellat de la persona humana té diferents vessants prou rics que no

es limiten a allò que tradicionalment s'anomena intel·ligència. Vivim d'altres competències. Peter Salovey en marca cinc aspectes que entre ells es relacionen. *Consciència d'un mateix.* Es tracta de reconèixer els sentiments que experimentem en el nostre interior. Poder-los seguir moment a moment. Una persona que es conegui, podrà governar millor la seva vida.

Control dels sentiments. La consciència d'un mateix és una habilitat bàsica que ens permet de controlar els nostres sentiments. Un bon equilibri anímic que domini els impulsos. Les emocions han de ser les apropiades. Les perturbacions interiors poden ser pacificades.

Motivació. Saber posar totes les forces al servei de l'assoliment d'una finalitat. Per a motivar-se, cal un bon estat d'ànim, de perseverança, d'optimisme i també de creativitat. Es tracta de pensar positivament, de saber diferir la recompensa immediata, de sufocar la impulsivitat.

Empatia. És aquell reconèixer els senti-

ments de l'altre i "posar-se a la seva pell", sintonitzar. Saber captar, llegir i respondre als sentiments expressats de forma no verbal.

Control de les relacions. Relacionar-se adequadament davant les emocions d'altri. Interrelacionar-se. És un exercici de l'autocontrol i de l'empatia. Sempre emetem senyals emocionals; es tracta de saber-los usar socialment.

Nosaltres, educadors, educadores, quina actitud prenem davant la intel·ligència emocional? Sempre ens va bé que algú ens recordi els principis de cada dia, que són les grans realitats. Obrim les finestres de l'escola a la seva acció. Aquí tampoc no val dir allò que "això sempre ho he tingut present" o "res de nou sota el sol".

Algunes preguntes que ens podem fer: Ensenyem als nostres nois i noies a practicar el "coneix-te a tu mateix"? Van esdeve-

L'entrellat de la persona humana té diferents vessants prou rics que no es limiten a allò que tradicionalment s'anomena intel·ligència. Vivim d'altres competències.

nint cada vegada més amos del seu interior? Com abordem la motivació? Conreem els valors de l'empatia? Treballem les relacions interpersonals?

I encara més preguntes que són reptes. Atenem la diversitat d'estils d'aprenentatge dels nostres alumnes? El tema -sempre nou, sempre vell-

dels valors, té el seu marc a l'escola? Voleu dir que no estem massa encaparrats amb els aspectes cognitius de la reforma i ens oblidem d'allò que més humanitza? La tecnologia educativa, la posem al servei de la bondat, de la veritat, de la bellesa? Observem que els objectius de la darrera Assemblea van en la línia dels postulats de la intel·ligència emocional? Creem eines que ens ajudin a solcar aquest camp? (I qui signa aquestes ratlles no serà qui n'expliciti algunes que tenim a les nostres mans).

Bufa el vent de la intel·ligència emocional en el vaixell de l'escola. Deixem que influi l'acció educativa. Hissem veles!

Marian Baqués

Les emocions i els sentiments interactuen

intel·ligència
emocional

Quan els alumnes se senten estimats.

RETALLS D'UNA EXPERIÈNCIA DE L'AULA DE SUPORT

Departament suport ESO - E.P. Balmes

«La intel·ligència emocional... força de la consciència de la voluntat humana per a tenir maduresa, habilitat per a comprendre què li passa a l'altre, entesa de les pròpies emocions i guany en les destreses socials.»

Un parell de trimestres en el departament de suport de l'Escola Pia Balmes ens han permès d'incidir en certs aspectes dels alumnes atesos, ben relacionats amb la intel·ligència emocional.

– un reconeixement de les emocions –saber el que estic sentint i el que sent l'altre- per arribar a l'objectiu darrer: l'èxit en les emocions socials. Aquesta fou la primera accollida que oferiren i reberen els nois i noies en aquest taller d'aprenentatge.

En tractar-se de grups petits els alumnes han vist facilitada la tasca de mostrar els propis sentiments tot gosant comentar la sensació que han tingut i sovint tenen en el grup classe quan no poden seguir. Aquest intercanvi vivencial els ha permès alleugerir la seva percepció d'experiència en el fracàs. Predisposar-nos a acollir les seves experiències des del diàleg i l'escolta ha estat el nostre primer pas.

– La millor manera que té un alumne de mostrar-se a si mateix que és capaç d'aprendre és quan pot explicar allò que sap a un altre. L'aprenentatge, diuen els entesos, només és possible quan ens ensenyem quelcom a nosaltres mateixos i aquesta presa de consciència de l'ensenyar-nos, de l'aprendre, passa per ésser capaç de mostrar-ho als altres.

En aquests grups els alumnes s'ajuden força entre ells i fins i tot demanen de ser ells qui expliquin allò que s'està fent. No en serà aquesta una de les bases de l'aprenentatge cooperatiu?

– Els alumnes s'han sentit atesos, és a dir, s'han sentit estimats. Remarquem un

cop més que l'atenció forma part de l'amor. Evidentment aquests alumnes han rebut atenció en moltes altres situacions i això en cap moment ho qüestionem, però quan l'atenció és molt més individualitzada l'afecte i la percepció per part d'ells augmenta. Així ens ho han demostrat.

– Constatem fins a quin punt pot millorar el rendiment intel·lectual d'aquests alumnes després d'un seguit d'accions fetes des del departament de suport, però en tot cas aquest tampoc n'és el nostre objectiu prioritari. Pretenem ajudar aquests alumnes a créixer, a situar-se correctament enfront les seves dificultats i que es puguin orientar de cara al seu progrés personal. Acceptant així les seves limitacions haurem col·laborat en la seva formació com a adults equilibrats i evolutivament madurs. La intel·ligència cognitiva és també intel·ligència emocional.

– Moltes de les activitats que es fan en aquests grups pretenen situar l'alumne davant de situacions quotidianes en les quals pugui actuar segons les seves possibilitats i aprenui a conèixer i a millorar les seves habilitats socials. Això té molt a veure en saber-se relacionar amb els seus sentiments i per tant de cara al seu futur creiem que és important un guany en aquests aspectes. És un moure's d'acord amb els criteris funcionals i pragmàtics de la vida de cada dia.

– És important conèixer bé l'historial aca-

**intel·ligència
emocional**

dèmic de l'alumne de suport, la seva situació familiar i establir-ne relació amb els pares. No podem estudiar un noi des d'una perspectiva aïllada. Hi ha tota una estructura familiar que el cuida i en té cura. Un noi sol no existeix, és part essencial d'una relació on les interaccions són tan significatives que tenen influència cabdal sobre els aprenentatges de l'escola. Díficilment es pot "apassionar" per l'accentuació de les paraules o per l'estructura d'una cèl·lula si se sent poc estimat.

INTEL·LIGÈNCIA EMOCIONAL, COM?
Claustre de mestres - Escola Pia de Moïà

Quan va arribar per primera vegada a la nostra oïda la paraula «Intel·ligència Emocional» vàrem expressar a la una : «Oh! Una altra cosa a ensenyar!» Però, com sempre, vam creure que, abans de prendre decisions, havíem de formar-nos en aquest corrent psicològic-social que irrompia en el món educatiu.

Una vegada informades ens vàrem plantejar: «Què és el que hem de fer a l'escola per potenciar la IE?» Treballar per a educar les *capacitats emocionals i socials dels nostres alumnes*. No ho veiem com un contingut nou i aïllat que ens plou del cel, sinó que podem insertar-ho en tot el que fem. D'entrada, tenim clar que quan programem les àrees, no solament treballem conceptes, sinó també actituds, valors i normes. Cal donar-li un significat suggerent a aquests termes que tant ens costen d'avaluar. Hem de seguir canviant la mentalitat

quan avaluem. Tenim clar que «el que avaluem és el que volem que aprenguin».

Treballem la IE quan a les activitats concretes de tutoria parlem de la gestió dels sentiments, coneixement d'un mateix, assertivitat, empatia, resolució de conflictes... quan el món dels valors plana en la nostra intervenció educativa. Tot això ho fem a partir de jocs de rol, simulacre de situacions, debats, comentaris de les notícies dels mitjans de comunicació...

El mestre és un mediador i no pas un àrbitre que treu les castanyes del foc als alumnes. Xics i grans anem aprenent a exercir una actitud d'escolta i, en definitiva, d'empatia.

En el PAI i el PAM tenim una font inexhaurible de recursos per a treballar la IE. El llibre de Saphiro, *La inteligencia emocional de los niños*, ens forneix de bones idees per a preparar activitats concretes.

Si dins del currículum treballem l'atenció a la diversitat vol dir que personalitzem la relació amb cada infant, alhora que ens facilita tenir present el seu món interior. Una bona mina la constitueix el treball de racons, les matemàtiques per la diversitat, el treball per projectes, els tallers, la convivència dia rere dia, les festes a l'escola, el teatre, el club de lectors de llibres, el diàleg amb els pares, l'escola de pares... Ens queda constància que, treballant tots els aspectes de la persona –no sols els intel·lectuals– els nostres alumnes creixen millor, més feliços, més confiats en ells mateixos i amb més perspectives d'èxit a l'escola i, per tant, a la vida.

Sabem que si els nostres alumnes somriuen tot anirà millor.

Pel que fa als mestres la clau és aquesta: saber estar amb els infants.

**UNA EXPERIÈNCIA DE TREBALL
DE LA INTEL·LIGÈNCIA EMOCIONAL**
L. Badia i C. Álvarez – E. P. Sabadell

La nostra experiència es basa en l'adaptació curricular i afectiva feta a nivell de tot un grup de quart de primària que presentaven molt desnivell d'aprenentatge respecte als altres cursos del mateix nivell. Un seguit de coincidències, fruit de l'atzar,

al llarg de la seva història escolar, ens fan un grup amb unes característiques molt determinades:

- autoestima baixa,
- un sentiment d'inferioritat respecte als altres cursos del mateix nivell,
- capacitat d'aprenentatge baixa,
- nivell baix de raonament i d'expressió oral i escrita,
- manca d'hàbits de treball,
- no se saben organitzar,
- baix rendiment acadèmic.

La metodologia utilitzada, normalment, en els grups de reforç no ens funciona en aquest grup per la qual cosa, com a escola, decidim d'aplicar una "adaptació curricular grupal". És així que:

- Plantegem que el treball de la majoria de les activitats es faci en grup.
- L'objectiu del treball no és la quantitat sinó la qualitat.
- No hi ha límit de temps. Una activitat dura tant com dura la necessitat de temps de l'últim nen del grup per arribar-la a assimilar.

Als nens, constantment, se'ls creen expectatives d'èxit. Se'ls valoren tots els progressos encara que siguin molt petits.

Hi ha una intensificació d'aquelles activitats que van dirigides a consolidar els aprenentatges bàsics.

S'estimula la comunicació oral i les tècniques d'organització.

Tots els conflictes se solucionen a l'aula i amb grup: normes, organització i plantejament de treball, actituds, problemes de relació...

ALGUNES ACTIVITATS REALITZADES

Lectura:

S'ha utilitzat la gravadora i el mètode autocorrectiu tant individualment com en grup.

Expressió oral i escrita:

- A través d'una obra de teatre amb els diàlegs adaptats pels propis alumnes treballant en grup i moderats per la professora. La representació dels personatges també ha afavorit la projecció emocional en escena.
- Es fa un procés de preparació de les assemblees discutint i preparant per escrit el contingut de la sessió abans de fer-la.

Comprensió:

S'usa de manera gairebé abusiva el diccionari com una eina indispensable i es prepara de manera individual una lectura que després s'explicarà a la resta de com-

panyos mitjançant un joc que s'organitza.

Ortografia:

Les normes ortogràfiques es visualitzen per tota la classe i es busca maneres diferents i més lúdiques de treballar l'ortografia a través de jocs de taula.

Projectes:

El treball per projectes és molt motivador. Es treballa cooperativament i en grup. No es valora tant la recerca d'informació com la capacitat de classificació i la comprensió que puguin fer de la informació que han trobat i seleccionat.

Imaginació:

Aquest aspecte es treballa a partir de temes que proposen els mateixos nois i noies i que el tractament acostuma a ser poc usual un exemple pot ser Com tapar el forat de la capa d'ozó?

Us de l'ordinador:

A través de l'ordinador es fan exercicis que afavoreixen l'atenció i el raonament.

Tècniques d'estudi:

Es busquen maneres que estimulin l'ús sistemàtic d'alguna tècnica. Els mapes conceptuals els estimulen especialment.

Cartellera:

A la classe hi ha una cartellera amb un rètol on es llegeix: Ho sabies?. Els nois i noies penjen informacions diverses que van trobant per tot arreu i que centren la seva atenció per alguna raó. Tots ho poden llegir. Quan, per casualitat, algun tema que es parla té relació amb alguna de les infor-

intel·ligència
emocional

**intel·ligència
emocional**

macions que hi ha penjades a la cartellera se senten molt motivats a parlar-ne, a buscar-ne més informació i ho expliquen a la resta de companys molt entusiasmats.

Matemàtiques:

Pel que fa aquesta àrea es treballa, sobretot, la lògica dels enunciats dels problemes.

Actituds:

Es crea de manera constant un sentiment de pertinença i d'identitat amb el grup. Es verbalitza davant de tot el grup qualsevol conflicte que hagi sorgit. Hi ha inclosos, també, tots els problemes de relació intergrupals.

VALORACIÓ:

Després d'un cert temps, veiem que és un grup que ha madurat considerablement. Són uns alumnes més receptius a l'aprenentatge i tenen bons instruments per afrontar les dificultats. Ha augmentat l'autoestima i podem dir que estan força motivats. Cal dir, també, que hi ha una forta dependència de la tutora.

**CLASSE AFECTIVA,
CLASSE EFECTIVA**

Mª T. Álvarez, Mª M. Pascual, Mª C. Rúbies - Escola Pia de Caldes

El curs 98-99 se'ns presentava un repte nou a quart. Ampliàvem el nombre d'alumnes i passàvem de dues línies a tenir-ne tres. Això comportava una entrada inusual d'alumnes nous que calia integrar dins dels dos grups que ja estaven consolidats. El primer pas fou distribuir els dos grups existents en tres classes i anar incorporant l'alumnat nou. A fi de repartir-los equitativament es va reunir l'equip psicopedagògic.

El mes de setembre urgia replantejar-nos la nostra metodologia per tal de crear un bon caliu. Volíem que tots els alumnes se sentissin ben integrats, tant els que havien canviat de companys com els nous. Vam programar un nou pla d'acció tutorial de tot el cicle que vam desglossar en tres parts diferents: autoconcepte, tècniques d'estudi i hàbits de convivència. A més vam buscar activitats per als diferents objectius.

Objectius d'autoconcepte

- Conèixer i valorar l'alumne
- Dinamitzar la vida sòcioafectiva del grup
- Seguir el procés individual de cada alumne
- Promocionar la participació dels alumnes per tal que aprenguin a modular conflictes senzills de la vida quotidiana
- Fomentar la integració de cada alumne en el grup
- Orientar escolarment el procés evolutiu de l'aprenentatge
- Ajudar l'alumne a prendre consciència de les dificultats personals, necessitats afectives, seguretat i independència
- Fer reflexionar els alumnes sobre els trets fonamentals de la seva personalitat: jerarquia de valors, criteris personals i capacitat crítica

A més del seguit d'activitats que hi ha hagut entorn de l'autoconeixement, hem treballat les diferents tècniques d'estudi donant molta importància a la correcta utilització de l'agenda, la responsabilitat i organització del treball i l'agilització de l'observació, l'atenció, la comprensió i la memòria, sense oblidar l'aprenentatge d'uns hàbits posturals correctes.

Hem seqüenciat aquestes activitats durant el curs i tots els professors s'han implicat en la tasca. Tots plegats hem fet que l'alumne se sentís estimat i recolzat en el seu procés maduratiu.

Una cultura del comportament cívic

Avaluació de la Jornada Pedagògica.

jornada pedagògica

Com cada any, es demana als participants a la Jornada que vulguin fer-ne una valoració, a partir d'unes preguntes tancades i d'unes d'obertes. Enguany, al final de la Jornada, es van recollir 330 enquestes d'avaluació que significa que el 66% dels inscrits van expressar la seva opinió sobre la Jornada.

Les preguntes tancades es valoren en una escala ascendent d'1 a 5, segons la valoració, el nivell de suport o el grau d'acord. A continuació es detallen els enunciats de les preguntes i en el quadre annex hom hi trobarà la puntuació mitjana

1. Valoració de la Jornada

- des del punt de vista organitzatiu
- atenent als continguts de la conferència
- atenent a l'intercanvi realitzat en els grups de treball

2. Oportunitat de la Jornada

- quant a la creació d'ambient col·lectiu d'Escola Pia
- pel que fa a la facilitat d'assistir-hi
- quant al tema escollit
- pel que fa a l'estructura dels grups de treball

3. Aportació concreta d'aquesta Jornada a la teva docent.

4. Nivell d'adequació del grup de treball al qual has assistit amb la teva tasca a l'escola

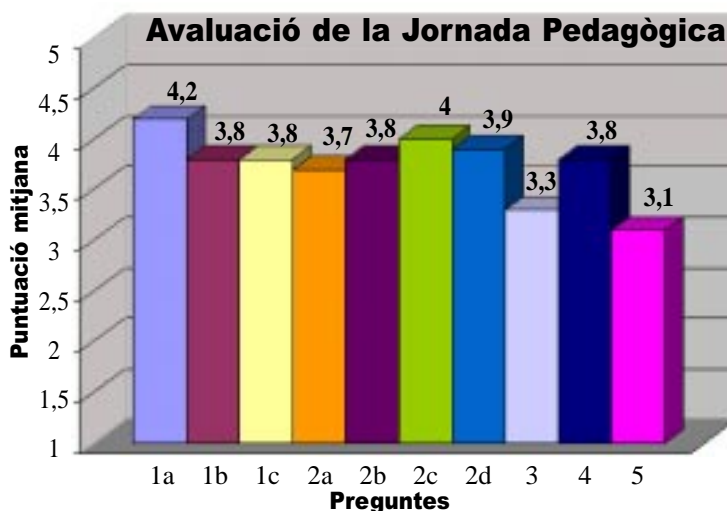
5. Nivell d'acord a la nova manera de vincular la Jornada pedagògica al treball a l'escola, segons la proposta realitzada a l'inici de la Jornada que consisteix en assenyalar el tema de la Jornada al començament de curs i en fer d'aquesta un moment d'intercanvi dels treballs realitzats a les escoles en la línia proposada que, necessàriament, hauria d'anar lligada a les polítiques i objectius comuns. Aquesta proposta, concretada millor, seria una ocasió per incorporar al treball habitual elements treballats ja en altres escoles, en el darrer trimestre del curs. La Jornada, doncs, seria

com un reforçament de la feina habitual i com una ocasió d'enriquiment mutu.

Hi havia encara tres preguntes obertes. En la primera es demanava per l'aspecte més positiu de la Jornada. Els que més s'esmenten són l'intercanvi entre els docents i l'ocasió dels contactes i coneixences, la pròpia trobada, el treball realitzat en els grups de debat i elaboració de propostes i la conferència. D'altres opinen que no s'han de deixar de fer perquè ajuden a crear ambient d'Escola Pia i que caldria aprofundir més sobre el tema.

Quant a l'aspecte més negatiu de la Jornada, s'esmenta el fred que va impedir gaudir-ne amb bones condicions o fins la poca adequació d'un pavelló a un acte com aquest. D'altres opinen que la conferència va ser desordenada o difícil de seguir. Alguns es queixen de la poca implicació d'algunes persones en els grups. I, com altres anys, hi ha persones que lamenten haver de deixar la família un dissabte o realitzar desplaçaments llargs.

La tercera pregunta oberta demanava suggeriments sobre temes concrets per properes Jornades o altres aspectes a tenir en compte. No es poden esmentar aquí totes les propostes fetes però bé caldrà tenir-les en compte per properes edicions, sobretot totes les aportacions que donen pistes pràctiques i possibles en el marc d'una jornada multitudinària i global sobre l'escola.

Noticiari breu

SANT ANTONI PREMIS AL DISTRICTE

La Laura Ares de 2n primària, la Júlia Rodríguez de 6è Primària, en Jordi Clarés i la Miriam Guillen de 3r d'ESO han estat classificats, pel districte, per anar a les finals de Barcelona on concursen tots els alumnes guardonats en els JJFF de totes les escoles de Barcelona. El lliurament de Premis tindrà lloc al Saló de Cent de la Ciutat. Molta sort!

OLOT PREMIS LITERARIS

El segon curs de cicle inicial de l'escola ha participat en el concurs de la revista Leo Leo de l'editorial Bayard, en el qual participaven més de 300 escoles de tot Espanya i ha obtingut el setè premi amb el conte "Les aventures d'en Pota de Pal".

OLOT UNA AUCA MEDIAMBIENTAL PREMIADA

El 3r curs d'ESO de l'escola ha obtingut un premi en el concurs d'auques sobre reciclatge que organitza el departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya a través de la Direcció General de Programació i Educació Ambiental. El lliurament de premis serà presidit per l'Hble. Conseller del Medi Ambient, Sr. Joan-Ignasi Puigdollers.

BALMES 100 ANYS, PER MOLTS ANYS!

Amb el lema que els alumnes han triat: *100 anys, per molts anys!* l'escola celebra el seu centenari. El lema és el tema transversal a través del qual passen un seguit d'aspectes relacionats amb el centenari de l'escola. A través de l'educació de diferents idees com la tradició, el respecte a les persones, a les institucions, a les infraestructures, la importància de mirar enrera, la convivència, la celebració de la multiculturalitat... volem que els nostres alumnes entenguin que vivim, tots plegats, una ocasió propícia per commemorar el passat i projectar, amb renovada il·lusió el futur.

IGUALADA PREMI ARNAU DE VILANOVA

Lídia Alcobero i Gabarró, alumna de 2n de batxillerat de l'Escola Pia d'Igualada, ha estat guardonada en la XIX edició del premi Arnau de Vilanova, de filosofia i ètica pel seu treball Aspectes Socials de la Sida.

L'acte de lliurament dels premis va tenir lloc el passat dia 28 d'abril, a la sala d'actes del col·legi de Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències de Catalunya. Moltes felicitats!

JORNADA ESPORT I CONVIVÈNCIA A VILANOVA

El divendres 7 de maig es va celebrar a Vilanova i la Geltrú la XI Jornada Esport i Convivència de l'Escola Pia de Catalunya. Aquesta jornada organitzada pel Secretariat se celebra en una població diferent cada any. Enguany, hi van participar 1.086 alumnes de 6è de Primària de 14 de les nostres escoles.

L'objectiu és compartir amb alumnes de diferents escoles escolàpies una jornada de convivència i que els alumnes passin una bona estona practicant l'esport o l'activitat lúdica o cultural a la qual s'hagin inscrit. Es busca l'agermanament de tots els alumnes a través l'esport L'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú va cedir-nos moltes de les instal·lacions on van celebrar-se les activitats, mentre que d'altres van realitzar-se a la platja o a les instal·lacions de l'escola. Només arribar a Vilanova, els participants van rebre com a record de la Jornada una gorra de color blau amb el nou logo institucional, que va fer un bon servei per defensar-se del sol que, finalment, va lluir al Garraf.

Després de les activitats, fetes al matí, a migdia i a les pistes d'atletisme tingué lloc un dinar de germanor i l'acte de cloenda, que consistí en l'actuació d'un grup musical d'anímació per al nois i noies i en el lliurament de premis i parlaments de les autoritats, entre les quals vam poder comptar amb l'alcalde de Vilanova i la Geltrú, Sr. Esteve Orriols i la del Secretari General de les Institucions Escolars, Sr. Ramon Francolí.

IGUALADA COOPERACIÓ AMB LA UNESCO

L'escola ha rebut el reconeixement de la Comissió Espanyola de cooperació amb la Unesco, dins del PEA –pla d'escoles associades de la Unesco- pel seu treball en el projecte "Els joves en la preservació del Patrimoni Mundial".

SABADELL SOPAR «MIQUEL MARTÍ I POL»

El 20 d'abril, els alumnes de batxillerat i el professorat van celebrar el 1r sopar literari en honor de Miquel Martí i Pol. Aprofitant l'ocasió, també es va homenatjar, per primera vegada a la ciutat, Joan Oliver en motiu del seu centenari. En el context d'aquest sopar es va fer el lliurament de premis dels JJFF de l'escola.

SABADELL DIADA DE SANT JORDI

Enguany, la celebració de la diada de Sant Jordi va ser especial. Els alumnes de primer cicle d'ESO van fet uns tallers relacionats amb el món audiovisual i la diada, els de 2n cicle van

fer una gincana de les Llengües i els de Batxillerat una ruta literària per la Barcelona Modernista.

DOCENTS DE 3R ANY

Els dies 20 i 21 de maig es van celebrar dues sessions de treball interescolars amb els docents que estan en el seu tercer any de docència a casa nostra. És el darrer graó d'una formació bàsica en l'Escola Pia i en el Caràcter Propi que fa ja una bona colla d'anys que es realitza. Entre els dos dies, van prendre part en aquesta acció formativa 48 docents de quasi totes les escoles.

RETORN DELS TREBALLS DE L'ASSEMBLEA

Durant la primera quinzena de maig, els coordinadors de les escoles s'han anat reunint per etapes a l'Equip de Gestió per ser informats amb detall dels resultats de l'Assemblea i, concretament, de l'anàlisi de cada etapa que van realitzar els relators, després del treball per grups estables realitzat entre octubre i desembre. En el moment que a les escoles es concreten les polítiques i objectius que s'emprendran el proper curs, sembla important de conèixer les anàlisis globals de les etapes, per tenir més elements de cara a formular propostes concretes o activitats innovadores.

TAULES SALARIALS 1999

S'han signat les taules salarials per a l'any 1999. L'augment del sou base ha estat de l'1,8% per al personal docent i del 2% per al personal d'administració i serveis. Els triennis no enregistren cap increment. El nou salari ho és amb efectes del dia primer de gener d'enguany. L'aplicació d'aquestes noves taules ja la veureu reflectida en la nòmina del mes de maig, tant la corresponent al Pagament Directe com la del Pagament Delegat.

ESTADES PEDAGÒGIQUES DE LA FUNDACIÓ

Un curs més la Fundació Joan Profitós ha convocat les Estades Pedagògiques per als alumnes de les nostres escoles que cursen ESO, Batxillerat o CFGM. Enguany s'han ofert 7 estades amb un total de 154 places, sis de les quals es faran durant la darrera setmana del curs. La novetat d'aquest any és l'estada a Tai-zé per als alumnes de Batxillerat o CFGM que es farà del 3 al 11 de juliol. També destaquem la recuperació de l'estada d'informàtica a Moia per als alumnes del 1r cicle d'ESO, centrada en el disseny i creació de pàgines web. Canvien de lloc les estades de Fotografia i Internet adreçades al 2n cicle d'ESO, que es des-

envoluparan als nous locals de l'Espai XXI. Completen l'oferta d'aquest any les tradicionals estades a Olot, Pineta i Delta de l'Ebre.

COORDINADORS DE FORMACIÓ OCUPACIONAL I BORSA DE TREBALL

El 20 de maig va tenir lloc la darrera reunió programada per aquest curs dels responsables de formació ocupacional i borsa de treball, on es van tractar diferents temes: resolució dels cursos de formació ocupacional per a l'any 1999, formació per al curs vinent, valoració de les accions realitzades entorn de l'orientació professional, la posició del Departament d'Ensenyament per a les pràctiques dels alumnes de Cicles Formatius; així com la configuració final del Diploma del PGS per lliurar als alumnes i la participació, d'aquest any, a la Fira d'Interocupació que organitza el Departament de Treball.

RESPONSABLES D'INFORMÀTICA

El passat 17 de maig va fer-se la reunió del 3r trimestre dels responsables d'informàtica de les escoles. En aquesta reunió es va tractar fonamentalment sobre la formació que es realitzarà pels responsables d'informàtica de cara al juliol i de cara al proper curs, i es va fer balanç de les principals realitzacions del curs actual i una projecció de les principals tasques a fer de cada una de les escoles de cara al proper curs. Va ser especialment interessant la discussió sobre els possibles projectes conjunts a endegar el curs vinent, els quals s'han d'acabar de concretar i definir per veure si es podran dur a terme.

FE D'ERRADES

En el n° 20 de PAPERS, en l'apartat de Noticiari Breu, comentàvem la reunió que havia tingut lloc amb els responsables dels PGS de les nostres escoles. Concretament, referenciàvem la valoració que els assistents a la reunió havien fet sobre les accions del curs 1998-1999. No obstant, volem deixar constància que els PGS, malgrat que per a la majoria de les nostres escoles ha estat una primera experiència, és un programa que, des de fa diversos cursos, es desenvolupa a l'Escola Pia de Catalunya.

Els qui formem part de l'Escola Pia de Catalunya volem fer arribar el nostre sincer condol a la família Pera i Castro, per la recent pèrdua del seu fill Carles, alumne de 4t d'ESO de l'Escola Pia de Mataró, que, fa pocs dies, va morir d'accident.

Un adéu, un repte nou

Fi de curs: repòs i obertura al futur.

L'esperat i, alhora, temut final de curs s'apropa inexorablement, amb totes les tensions i amb totes les potencialitats.

Els rituals de final de curs són més feixucs que els d'inici i de preparació. A estones el veiem a prop –queden tantes coses per cloure!–, a moments ens sembla encara llunyà, com si costés molt d'arribar-hi. I, és clar, estem cansats: en el frec a frec de cada dia hem deixat com escates de nosaltres mateixos i ens sabem més vulnerables i més necessitats de regeneració interior. Sempre estem sotmesos a tensions –quina feina no?– però ara pot semblar que s'accentuin: aquella activitat que hem deixat a mitges, allò que havíem promès a l'alumnat, el material que volíem renovar, una relació que caldria refer, el llibre pendent d'acabar que ens servia per la reflexió o la millora.

I ens immergim en un ritual quasi sagrat: proves finals, informes, entrevistes de darrer moment, avaluacions, àlbums a confeigir i decorar, crèdits de síntesi, revisions de curs i propostes per al nou, petits o grans canvis que s'apropen, nous encàrrecs, darreres activitats formatives, inacabables reunions, i allò inesperat que ens surt de cop i volta.

I ens passen per davant els rostres i les persones dels nostres alumnes: els estimem, ens han fet patir o ens l'han feta guar, però els estimem i ens sabem al ser-

vei del seu ple creixement com a persones. Però els hem de deixar per uns mesos: és bo per a ells i per a nosaltres.

Per als docents les vacances són tan productives com el temps lectiu, si restem amb els ulls oberts, l'esperit acollidor i si sentim més a prop batecs quotidians que sovint ens passen com distants. Alerta, però, de no confondre silencis amb buits, projectes amb desigs que mai no seran, distensió amb deixadesa, atenció personal amb mirar-se el melic.

En paraules del nostre gran poeta tan guardonat darrerament:

*Posem en ordre els sentiments;
no pas per retre comptes a ningú,
sinó per saber bé l'espai que ocupen.
Tot és en tot, i el cicle recomença
cada vegada que el desig detura
l'ocell del temps i en fixa bé la imatge.*

Zum-zum

agenda

JUNY

- 2 • Lliurament premis a la Creativitat de la Fundació Joan Profitós, a l'Escola Pia Ntra. Sra., a 2/4 de 7 de la tarda.
- 7 • CEP-2, de 4 a 6 de la tarda.
- 10 • Formació administradors, de 10 a 2/4 de 2.
• CEP-1, de 4 a 6 de la tarda.
- 14-18 • Estades Pedagògiques de la Fundació.

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

**Des del Secretariat
us desitgem unes
molt bones vacances
i ens retrobarem
el mes de setembre
amb una nova edició
de «Papers»**

La revista Papers és una publicació del

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Ronda de Sant Pau, 80 2n - 08001 BARCELONA
Tel.: 93 441 00 04 - Fax: 93 441 02 87
e-mail: escolapia@epcat.net - http://www.epcat.net

Consell de redacció:

Jordi Cadevall, Xavier Gilabert,
Carme Guàrdia, Miquel Mateo i Eulàlia París.

Maquetació:

Carme Roig.

Coordinació:

Eulàlia París

e-mail **PAPERS**: eparis@epcat.net